

NEKROLÓGOK

Földtani Közlemény, Bull. of the Hungarian Geol. Soc. (1971) 101 342–350

Dr. Vadász Elemér akadémikus emlékezete

(1885–1970)

Dr. Fülöp József

1970. október 30-án, — rövid betegség után —, 85 éves korában távozott el körünkből örökre Dr. VADÁSZ Elemér akadémikus, nyugalmazott egyetemi tanár, a Magyarhoni Földtani Társulat örökös díszelnöke. Hosszú életében mindvégig a tudomány és a társadalmi haladás ügyét szolgálta. Személyét és munkásságát szocialista rendszerünk magasra értékelte. Kiemelkedő érdemei elismeréseként kétszer kapta meg a Kossuth-díj I. fokozatát (1948, 1952). A Művelődésügyi Minisztérium a „Felsőoktatás Kiváló Dolgozója” kitüntetéssel (1953). — Kormányunk a „Tanácsköztársasági Emlékérem”-mel (1959), a „Vörös Zászló Érdemrend”-del kétszer (1955, 1960) és a „Munka Érdemrend arany fokozatá”-val (1966) tüntette ki. 1948-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező majd 1954-ben rendes tagjává választották. 1949–1964-ig tagja volt az Akadémia elnökségének és 1949–1965-ig elnöke volt az Akadémia Földtani Bizottságának. Ugyancsak elnöke volt a Tudományos Minősítő Bizottságnak 1958–1963-ig. Szaktársai a „Szabó József emlékérem” adományozásával (1955) és a Magyarhoni Földtani Társulat örökös díszelnökévé történt megválasztásával (1958) fejezték ki tiszteletüket és elismerésüket a klasszikus földtan körünkben élt legnagyobb képviselője iránt.

VADÁSZ Elemér tudományos munkássága századunk első évtizedében indult és világszerte társadalmi viharokon keresztül vezetett át a jelenbe. Többségében fiatal geológus szaktársadalmunk számára élő történelmi kapocs volt a hazai földtani kutatás úttörő nemzedéke és a modern geológia korszaka között.

1885. március 1-én Székesfehérváron született. Anyjától érzékeny lelkületét, apjától becstelenségét és meggyőződéséhez való hajlíthatatlan ragaszkodását örökölte. Főreáliskolai tanulmányait gyenge eredménnyel végezte. Nyolc évi gyötördés után keserű bizonytalansággal hagyta el a középiskolát. Az egyetemen az állattan és az ásvány-

közvetlen érdekelte. Harmadik éves korában KOCH Antal professzor előadásai és kirándulásai szabtak végleges irányt tanulmányainak: a Földtan — őslénytani tanszék szorgalmas látogatója lett. Ez a munka lekötötte és teljesen kielégítette. PRINCS Gyula biztatására komolyabb vizsgálatokba kezdett és doktorátust tűzött ki célul. Tanári vizsgára nem készült. 1906-ban, közvetlenül az egyetemi végbizonysítvány megszerzése után doktori értekezést készített, amelyet 1907 januárjában védett meg „cum laude” minősítéssel. KOCH professzor támogatásával 1907-től gyakornoki, 1911-től tanársegédi, majd 1913-tól adjunktusi állást töltött be a Földtan — őslénytani tanszéken.

1909-ben LÓCZY Lajos igazgató felszólítására pályázatot nyújtott be a Földtani Intézet-hez geológiai státus elnyerésére, — amelyet azonban az egyre erőteljesebbé váló nacionalista és antiszemita gánocszkodás hatására ugyanúgy elutasítottak, mint az 1911-ben KOCH professzor támogatásával előterjesztett magántanári képzésre irányuló kérését. Lóczy a pályázat sikertelensége által okozott keserűséget a Mecsek-hegység földtani reambulációjára adott megbízással igyekezett enyhíteni. Ennek teljesítése érdekében járta be fáradhatatlan szorgalommal a Mecsek — szívéhez haláláig oly közelálló hegyeit-völgyeit. Ezekből a vizsgálatiból született később a földtani összefoglaló munkák legszebb példája, amely tömörségével, világos szerkesztésével és lényegyet feltáró közlés-módjával a földtani irodalom remekei közé tartozik.

A megerőltető munka nyomán tüdejét és izületeit megtámadó betegségek hónapokig ágyhoz kötötték és megakadályozták a külszíni megfigyelések végzésében. Ezalatt írta meg a mediterrán tuskébörűekre vonatkozó jelentős paleontológiai tanulmányát és ekkor fogalmazta meg először a természettudományos nevelésre és a földtan tanítására vonatkozó reformgondolatait.

KOCH Antal 1913-ban bekövetkezett nyugdíjazása, LÖRENTHEY Imre tanszékvezetői megbízása, a háborús lelkiállapot, majd PAPP Károly 1915-ben történt tanszékvezetői kinevezése kedvezőtlenül tették számára a légkört, hivatásának gyakorlására. Sorsában támaszt és biztatást a házasságban keresett. 1916-ban feleségül vette JOÓS Ágnes IV. éves bölcsészhallgatót, akivel harmonikusan szép családi életet élt haláláig. Házasságukból két fiú és egy leány született.

A társadalmi igazságtalanságok és a tudománypolitika elmaradottsága ellen először a Bölcsészeti Tudományos Segéderők Szervezetében, majd a kiváló tudósokat tömörítő Természettudományi Szövetségben lépett fel. Közös célkitűzésük a szabadokat feltételeinek megteremtése, a középiskolai természettudományi nevelés színvonalának emelése, valamint az egyetemi és a múzeumi reform volt.

1919. április 10-én megbízást kapott a Földtani tanszék vezetésére, — majd nem sokkal ezután: május 3-án kinevezték az Őslénytani tanszék élére. Előadásokat tartott a Marx — Engels Munkásegyletemen is. „Hűségesebb és hálásabb hallgatósa sohasem lehet senkinek, mint ezek a testileg megyötört és bizonytalan sorsú ipari dolgozók” írta az ezzel kapcsolatos élményéről.

A Tanácsköztársaság idején tagja volt a Természettudományi Szövetségből alakult: Tudományos Társulatok és Természettudományi Múzeumok Direktóriumának. A Közoktatásügyi Népbiztosság megbízásából a tudományos társulatok és múzeumok ügyeinek intézésével foglalkoztak, — előkészítve valamennyi idetartozó intézmény közös szervezetbe való összefogását.

A Földtani Társulat működésében a szakmaiság előtérbe helyezéséért emelt szót. A Földtani Intézet munkájában az összhang nélküli működést és a szubjektívizmust bírálta: „Menteni akarunk, nem rombolni, — az évtizedek alatt létesült dezorganizációt reorganizációval életképesé tenni. A személyi kérdéseknek, a személyenyvesztéseknek, fontoskodásnak, nagyképszerűségnek és az áltudománynak el kell tűnnie, s csak egyetlen szempont jogos: a szakszerűség.”

Az ellenforradalom győzelem halomra döntötte a haladás érdekében tett összes erőfeszítéseket. A Bölcsészeti Kar 1919. szeptember 18-i ülése Vadász Elemérnek adjunktussá történő újbóli megválasztását sem tartotta kívánatosnak, — aki ezután október 4-én „a kulcsok átadása után a tanszékről eltávozott.” Megélhetést biztosító rendszeres munkához is csak 1922-ben jutott, a Magyar Általános Készénbánya geológusaként.

Tudományos érdeklődését és munkakészségét ipari alkalmaztatása alatt is megőrizte, amelyre értékes tanulmányok egész sora szolgál bizonyítékul. Munkáját nehezítette, hogy a tudományos központoktól elszigetelve, csak a saját költségén vásárolt összefoglaló jellegű könyvekre volt utalva. Részletes anyagvizsgálat helyett csak a települési viszonyok és a földtani kifejlődés makroszkópos vizsgálata alapján, általános jellegű megállapításokra szorítkozhatott.

Kezdetben közérthetően megírt, ismeretterjesztő munkákat publikált. Ilyen volt a „Szén és petróleum múltja és jövője”, — majd a hozzá közelebb álló „Geológus mun-

kája" e. könyvecskéje. Ekkor jelent meg a budai dachsteini mészkő faunájáról szóló rövid közleménye. Később már ipari megbízásainak széleskörű tapasztalatait dolgozhatta fel tanulmányjaiban. Kőszénföldtani vizsgálatait regionális jellegű monografiában és összehasonlító földtani tanulmányokban foglalta össze. Gyakorlati irányú munkássága a kőszénen kívül elsősorban a bauxitra irányult. A hazai bauxitlehelyeken kívül tanulmányozta a bihari, a dalmáciai, a karinthiai, a görög és a franciaországi bauxittelepek földtani viszonyait és ilyenirányú tudományos munkáját a bauxitkezelés kritikai áttértékelésének igényével végezte.

Megbízásból Egyiptomban vasércet kutatott, amelynek tudományos eredményeit francia és német nyelven publikálták. Vizsgálatai kiterjedtek a hazai szénhidrogén-kutatás lehetőségeinek átfogó vizsgálatára és a dunántúli karsztvíz földtani értékelésére is.

A második világháború egyre fenyegetőbb légkörében kőszén és bauxit tárgyú munkái mellett még lezárta a Dunántúli hegység szerkezete c. tanulmányát és geológiai szakosztár szerkesztésének gondolatával foglalkozott. Nyugdíjazása és teljes visszavonultsága ellenére életét egyre közvetlenebb veszély fenyegette. Másfél hónapon át az Isola gyárban munkásként bujdosott.

A felszabadulás után, — 1946. I. 30-án kelt kinevezés alapján a Földtani Tanszék tanszékvezető professzora lett. Hatvan év terhével a vállán, töretlen alkotásvágygal, eszméit és emberi méltóságát a mellőztetés idején is megőrizve lépett ismét az egyetemi katedrára, hogy súlyos gondolatokba kristályosított tapasztalatait és elmékedéseit, hűsz aktív éven keresztül fāradhatatlanul plāntálja több száz tanítványába. Az általa megszervezett geológusképzés mintaképe volt a többi egyetemi szakoktatási ágazatnak. Elsősorban élete példájával, állásfoglalásainak lényegre törő tömörségével, bátor kritikai szellemével tanított.

Az emberi problémákkal kapcsolatos humanitásának, családja iránti szerető gondoskodásának nap mint nap tanúi lehettünk. Tanításainak jellemző vonása volt, hogy azokat a képességeket fejlesztette ki tanítványaiban, amelyekre bátran építhetnek az élet bármely területén. Megtanított a dolgok reális szemléletére, a hivatástudat és a szakmaiság előtérbe helyezésére az anyagi érdekekkel szemben. Tanítványai kevés fizetéssel, a rosszul fűtött földtani gyűjtemény ablakmélyedéseiben meghúzódvā is örömmel dolgoztak mellette.

Tapasztalatait az egyetem új szellemű kialakításában is igénybe vették. Az 1948—49-es tanévben a Természettudományi Kar létesítésekor annak első dékánja, majd a következő tanévben a Pázmány Péter Tudományegyetem utolsó „Rector Magnificus”-a. A Magyar—Szovjet Baráti Társaságnak 1958 és 1961 között országos elnöke. A Magyarhoni Földtani Társulatnak 1949 és 1958 között aktív elnöke, majd 1958-tól örökös díszelnöke. A felszabadulás után újjászervezett Természetvédelmi Tanács elnöke (1958—1963).

Sokirányú elfoglaltsága ellenére tudományos munkássága csodálatra méltó gazdag termést hozott az elmúlt két és fél évtized alatt. Több száz cikket, tanulmányt és kézikönyvek egész sorát alkotta meg rövid idő leforgása alatt. Örösi élmény volt mindannyiunk számára Magyarország földtanának első nagyszabású szintézise, amely ettől kezdve minden ilyenirányú további munka kiinduló alapja. Élete utolsó időszakában különösen sokat foglalkozott tudománytörténeti kérdésekkel. Szabó Józsefről írt tudományos életrajza volt a hattyúdala.

A súlyos hóviharakkal és áradásokkal indult 1970-es esztendőben alig múlt el hónap, hogy ne kellett volna valamely kedves hozzátartozónkat, barátunkat, munkatársunkat végső útjára kísérni. Vadász professzor erős szervezetét is ledöntötte a kíméletlen idő. Néhány héttel halála előtt még körünkben ült és elmaradhatatlan lupéjával vizsgált egy kőzetmintát, amit egyik tanítványa hozott a Kíssomlyóról. Nagy örömmel fedezte fel benne — szőges ellentétben a korábbi álláspontokkal — az egykori élet biztos nyomain. Ez a csodálatos lelkesedés az új iránt, a felfedezésnek ez a magával ragadó lendülete kísérte végig hat évtizedet meghaladó geológusi tevékenységén.

Dr. h. c. Vadász Elemér irodalmi munkássága

(saját csoportosítás és összeállítás)

1. Földtani értekezések, tanulmányok, monográfiák, kézi- és tankönyvek

1. Budapest Rákos felsőmediterrán korú faunája, Über die obermediterrane Fauna von Budapest—Rákos. Bölc. dokt. ért. Földtani Közöny 36, 1906
2. Fejlődésbeli elkülönülések a Phyllocerások családjában. Entwicklungsgeschichtliche Differenzierungen in der Familie Phylloceratae. Földtani Közöny 37, 1907

3. A ribicei felső-mediterrán korszaki korallpad faunájáról. Die Fauna der obermediterranen Korallbank von Ribice. Földtani Közöny 37, 1907
4. Az alsórákosi (Persány-hegység) alsó-liaszkorú rétegek faunájáról. Über die unterliassische Fauna von Alsórákos (Persány Gebirge). Földtani Közöny 37, 1907
5. Szabad lakókamrás *Lytoceras*-faj a felső liaszból. Eine oberliassische *Lytoceras*-Art mit aufgewundener Wohnkammer. Földtani Közöny 38, 1908
6. A hangyák és a hangyasav hatása mészkövekre. Die Wirkung der Ameisen und Ameisensäure auf Kalkstein. Földtani Közöny 38, 1908
7. A nagyküüllőmezei Alsórákos alsó-liaszkorú faunája. Die unterliassische Fauna von Alsórákos im Komitate Nagyküüllő. Földtani Intézet Évkönyve 16, 1906
8. A Déli Bakony jura rétegei. Die Juraschichten des südlichen Bakony. A Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei, 1909
9. Geológiai jegyzetek a borsodi Bükk-hegységből. Geologische Beobachtungen im Bükkgebirge. Földtani Közöny 39, 1909
10. Néhány rendellenes ammonitesről. Über einige anormale Ammoniten. Földtani Közöny 39, 1909
11. Bakonyi triászforaminiferák. Triasforaminiferen aus dem Bakony. A Balaton Tudományos Tanulmányozásának Eredményei, 1910
12. Földtani vázlat a Mecsekhegység keleti részéről. Geologische Skizze des Ölichen Teiles des Mecsekgebirges. Földt. Intézet Évi Jelentése az 1910. évről
13. A Duna-balparti idősebb rögök őslénytani és földtani viszonyai. Die paläontologischen und geologischen Verhältnisse der älteren Schollen am linken Donauufer. Földtani Intézet Évkönyve 18, 1910
14. Adatok a Magyar Középhegység dunáninneni rögének geológiaiához. Beiträge zur Geologie der cisdanubischen Schollen der ungarischen Mittelebige. Földtani Közöny 40, 1910
15. Földtani megfigyelések a Mecsekhegységből. Geol. Beobachtungen im Mecsekgebirge. Földt. Intézet Évi Jelentése az 1911. évről
16. Petrefakten der Harreme—Stufe aus Erdély. Centralblatt f. Min., Geol. u. Pal., 1911
17. Őslénytani adatok Belső-Azsiából. Paläontologische Studien aus Zentralasien. Földtani Intézet Évkönyve 19, 1911
18. Fajfajalom az ősalattanban. Koch Emlékkönyv, 1912
19. Néhai HOFFMANN Károly: A Mecsekhegység középső-neonkom rétegeinek kagylói. Math. és Természettud. Értesítő 30, 1912
20. Kisázsiai liászkepződmények. Math. és Természettud. Értesítő 30, 1912
21. Dr. HOFMANN Károly: A Mecsekhegység középső-neonkom rétegeinek kagylói. Die Lamellibranchiaten der mittelneokomen Schichten des Mecsekgebirges. A M. Kir. Földtani Intézet Évkönyve 20, 1912
22. A Zengővonalat és a környező dombtövedék földtani fölépítése. Geologischer Aufbau des Zengőzuges und des angrenzenden Hügellandes. Földt. Int. Évi Jel. az 1913. évről
23. Üledékkepződés viszonyok a Magyar Középhegységben a jura időszak alatt. Math. és Természettud. Értesítő 24. Liaszkövi-letek Kisáziából. Földt. Int. Évkönyve 21, 1913
24. Liaszkövi-letek Kisáziából. Földt. Int. Évkönyve 21, 1913
25. Földtani megfigyelések a Persányban és a Nagyhagymásban. Geologische Beobachtungen im Persány- u. Nagyhagymás Gebirge. Földt. Int. Évi Jelentése az 1914. évről
26. Regenerationserscheinungen an fossilen Echinoiden. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., Stuttgart, 1914
27. Magyarországi mediterrán tülksöbrű. Die mediterrane Echinodermen Ungarns. Geologica Hungarica I. köt. 2. füz. 1914. Math. és Természettud. Értesítő 32, 1914
28. A Mecsekhegység északi pereméről. Der Nordrand des Mecsekgebirges. Földt. Int. Évi Jelentése az 1914. évről, 1915
29. Adatok a torda-ompolvyölgyszirtes vonulat földtani megismeréséhez. Beiträge zur Geologie der Klippenzüge Torda-Ompolytal. Földtani Int. Évi Jelentése az 1915. évről
30. A Mecsekhegység nyugati része. Der Westrand des Mecsekgebirges. Földt. Int. Évi Jelentése az 1916. évről, 1917
31. A Mecsekhegység szerkezete. Tektonik des Mecsekgebirges. Földtani Közöny 47, 1917
32. Földtani megfigyelések Kelet-Montenegróban. Földt. Int. Évi Jelentése az 1918. évről.
33. Über das Vorkommen der Posidonien-schichten in Anatolien. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., 1918
34. Földtan. Marx—Engels Munkáscsoport Kiadványai. Természettudományi Csoport, 1919 (Elkobzott korrek-túra-töredék)
35. Ein merkwürdiger Fall von Fossilisation. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., 1929.
36. Über *Grakularia*-Reste im ungarischen Miozän. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., 1929
37. A borsodi szénmedence bányaföldtani viszonyai. Földt. Intézet Kiadványai, 1929
38. A geológus munkája. Bevezetés a földtani megismerésébe. Danubia kiad. Pécs, 1928
39. Mélyfásasokból kikerült miniták szennyeződésének hatása a szőlőről. Bány. és Koh. Lapok 29, 1927
40. A Magyar bauxit jelentősége. Századunk, II, 1927. Bány. és Koh. Lapok, 1927
41. Zur Altersfrage der „Dinosaurierpuren“ von Kosd in Ungarn. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., Stuttgart, 1926
42. A magyar földgázkutatások eredményei modern földtani megvilágításban. Bány. és Koh. Lapok, 1926
43. Villamos kutató eljárás a bányászati szolgálatában. Elektrotechnika, 1925
44. A szén és petróleum múltja és jövője. Athenaeum kiad., 1924
45. Die stratigraphische Stellung des Dachsteinkalkes in der Umgebung von Budapest. Ethica-Sonderausgabe, 1920
46. Szénképződés, hegykeletkezés és bauxitkeletkezés Magyarországon. Bány. és Koh. Lapok, 1920. Kohlenbildung, Gebirgsbildung und Bauxitbildung in Ungarn. Neues Jahrb. f. Min. Geol. u. Pal. Beil. Bd. 65. Abt. B. 1931
47. A beryllium és nyersanyaga. Bány. és Koh. Lapok, 1932
48. Les gîtes de fer des environs d'Assouan en Egypte. Kőműv. kiadvány. Alexandrie, 1932
49. Oolitische Rotsteinserlaggestatten in Aegypten. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., 1933
50. A dunántúli bauxitképződés és mangánkeletkezés földtani kora. Bány. és Koh. Lapok 68, 1933. Das geologische Alter der transdanubischen Bauxitbildung. Centralblatt f. Min. u. Pal. Stuttgart, 1934
51. Szénbányászat a Muraközben. Bány. és Koh. Lapok 66, 1933
52. Bauxitvorkommen in Griechenland. Zeitschr. f. prakt. Geol. 41, 1933
53. A magyar földgázkutatások mai állása Budapestre való tekintettel. Technikai Kurír IV. 1933.
54. Neuer Beitrag zur Frage der Triasforaminiferen im Bakony. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., 1933
55. Triassic Foraminifera from the Bakony Mountains, Hungary. Micropaleontology Bull. vol. 4, No 2, Michigan, 1933
56. Bemerkungen zu den Bauxitvorkommen der Insel Amorgos. Centralblatt f. Min. Geol. u. Pal., 1934
57. A Mecsekhegység. Magyar Tájéki Földtani Leírása I. Das Mecsek-Gebirge (Auszug d. ung. Textes) Budapest, 1935
58. Egyidejűleg keletkezett agyagöregtetek a tatányai aszénösszletben. Bány. és Koh. Lapok 69, 1936
59. Jelentés a magyar kőszénfajták összehasonlító földtani vizsgálatáról. A Széchenyi István Tudományos Társaság Működéséről szóló Jelentés, 1937
60. A „fornai széntelep” kérdése. Bány. és Koh. Lapok, 1939

61. A magyar kőszenek hamualkatáról. Bány. és Koh. Lapok, 1939
62. Mágnesvaskó előfordulás a Mecsekhegységben. Bány. és Koh. Lapok, 1940
63. A Dunántúli karsztviz. Hidrológiai Közöny 20, 1940
64. Kőszénföldtani tanulmányok. Kohlengologische Studien aus Ungarn. Földt. Int. Gyakorlati, Alkalmi és Népszerű Kiadványai, 1940
65. A bányászok palája. Földt. Értesítő 6, 1941
66. Ásványkiválás a tatabányai eocén barnakőszénmedencében. Math. és Természettud. Értesítő 60, 1941
67. Eocén kérdések. Földt. Közöny 72, 1942
68. Szulfátos ásványok a tokodi eocén barnakőszén-összetlenben. Bány. és Koh. Lapok 76, 1943
69. Alunit a magyarországi bauxitelőfordulásokban. Földtani Közöny 73, 1943
70. Al-alkáli monitongyök a halmbai eocén mészkőben. Földtani Közöny 73, 1943
71. A Dunántúli hegyszerkezeti alaponaljai. A Dunántúli Tudományos Intézet kiadv. Pécs, 1943
72. A magyar bauxitelőfordulások földtani alkata. Földt. Int. Évkönyve 1946
73. A beremendi lösz-cement. Bány. és Koh. Lapok 80, 1947
74. Üledékképződési jelenségek a dachsteini mészkőben. Kézirat. Előadás a M. Földt. Társulatban, 1948
75. Termális „karsztvíz” Délbaranyában. Hidrológiai Közöny, 1949
76. Magyarországi földtani szerkezeti képe. Akadémiai székfoglaló, 1950 május
77. Adatok a laterites mállás kérdéséhez. Földtani Közöny 81, 1951 Contr. au problème de l'altération latéritique des roches. Acta Geol. T. I. fasc. 1—4, 1952
78. Kőszénföldtan. Akadémiai Kiadó, 1951
79. Bauxitföldtan. Akadémiai Kiadó, 1951
80. A bakonyi mangánképződés. A MTA Műsz. Tud. Oszt. Köz., 1952. — La formation manganésifère de la montagne Bakony. Acta Geologica I. 1—4, 1952
81. *Estheria*-faj a Mecsekben. Földtani Közöny 82, 1952
82. A bakonyi mangánképződés földtani dialektikája. Földtani Közöny 83, 1953
83. Magyarország földtana. 1. kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1953
84. A nógrádi éleskavics-terület. Földtani Közöny 83, 1953
85. Magyarország földtani nagyszerkezeti vázlata. A MTA Műsz. Tud. Oszt. Köz. XIV. köt., 1954
86. Grosse tectonique Grundlagen der Geologie Ungarns. Acta Geologica III, 1—3, 1955
87. Elemző földtan. Akadémiai Kiadó, 1955
88. Les formations crétacées de la Hongrie (Symposium sur le Crétacé) XXe Congrès Géol. Intern. Mexico, 1956, megj. 1959
89. Lexique Stratigraphique. International Vol. I. Europe, fasc. 9. Hongrie, 1956
90. Bauxit és terra rossa. Földtani Közöny 86, 1956
91. Az „apoka” név jelentése. Földtani Közöny 86, 1956
92. Die Frage des Komlóer Amphiholandesites. A komlói andezit kérdése. ELTE Természettud. Kar Évkönyve 1957
93. Földtörténet és földfejlődés. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1957
94. Fűrókagylónyomos kovásodott fa a Szovjetunióból. Földtani Közöny 89, 1959
95. Magyarország földtana. 2. kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1960
96. A magyarországi mezozoikum alapvető kérdései. MÁFI Mezőzós. Konf. Kiadv. MÁFI Évkönyve 49. köt. 1. füz. 1961
97. Répartition dans l'espace et dans le temps et tectonique magmatique du magmatisme en Hongrie. Acta Geologica VII, 1961
98. On the problem of the Hungarian median „massif”. Annales Univ. Scient. Budapestinensis de R. Eötvös nom., Sectio Geologica. IV, 1961
99. Magyarországi kővesedett famaradványok földtani kérdései. Földt. Köz. 1963. 4. f. Függelék
100. Geological problems of fossil wood in Hungary. Acta Geologica, VIII. 1—4, p. 119—143, 1964
101. Riolitfűában szenesedett fatörzs együttes vizsgálata. (Francia res.: Examen collectif d'un tronc carbonisé dans la tuf rhyolitique). Földt. Köz. 94. köt. 3. füz. p. 385—387, 1964
102. Bizonytalan életrajz-alakulatok a permli rétegekből. (Francia res.: Traces de vie incertaines des couches permianes de la Montagne Mecsek.) Földt. Köz. 1964. 94. köt. 3. f.
103. A Vörös-tenger geofizikai vizsgálatának földtani tanulságai. Földtani Közöny, 96. kötet, 1966
104. A bauxitképződés újabb dialektikus szemlélete — Nouvel aspect dialectique de la formation de bauxite. Földtani Közöny, 96. kötet, 1966
105. Bazaltföldtani történeti jegyzetek. Földtani Közöny 96. kötet, 1966
106. Notes sur la géologie du basalte. Annales Univ. Sc. Budapestinensis, Sectio Geologica IX., 1966
107. Notice historique sur les vestiges végétaux des tufs basaltiques des alentours de Gleichenberg. Annal. Univ. Sc. Budapestinensis, Sectio Geol. XI., 1963
108. A „terra rossa” képződés földtani kora — L'âge géologique de la genése de la „terra rossa”. Földtani Közöny, 98. köt., 1963
109. Kovaitók földtani kérdései. Földtani Közöny, 99. köt. 1969
110. Szécs-kovás famaradvány különleges üledékföldtani kérdése. Földtani Közöny, 100. kötet, 1970
111. Szenesedett-kovásodott famaradványok újabb vizsgálatáról — Sur le nouvel examen des débris de bois carbonisés „fusitifés”, silicifiés. Földtani Közöny, 100. kötet, 1970
112. Gellért-hegyi kelta település vályoganyagának földtani vizsgálata. Földtani Közöny, 100. kötet, 1970

II. Ismeretterjesztő közlemények

1. Fosszilis korallzátványok. Pótfűzet a természettudományi Közönyhöz, 1908
2. A fehér irókrétéről. A Kor, 1908
3. A vörös mészkő története. A Kor, 1908
4. Földtan és tengerkutató. A Tenger, 1911
5. A tengeri üledékképződés főbb törvényei egykor és most. A Tenger, 1913
6. A berlini tengerismereti gyűjtemény és intézet. A Tenger, 1913
7. Pillanatképek a Mecsek múltjából. Mecsek Egyesület Évkönyve, 1914
8. A tömött mészkövek keletkezése. A Tenger, 1915
9. A Földközi tenger üledékei. A Tenger, 1915
10. A földtan a hadi ismeretekben. Uránia, 1916
11. Az óceánok állandósága. A Tenger, 1917
12. Tűzhányók a Mecsekben. Mecsek Egyesület Évkönyve, 1918
13. A tengerek ősi állapotáról. A Tenger, 1918
14. A Niagara kora. Magyarország, 1921. VII. 10
15. A tudomány világából: A varázsvessző. Magyarország, 1921. XII. 25

16. A szén földtörténeti körforgása. A műveltség, 1922
17. A petróleum keletkezése. A Műveltség, 1922
18. A kőszén öngyulladás. A Műveltség, 1922
19. Szénbányák a jég alatt. A Műveltség, 1922
20. A varázsvessző. Ethika könyvtár, 1923
21. Rohamosan korhad az Országháza laza mészkö-ornamentikája. Magyarország, 1924. VIII. 30.
22. Szakadó erkélyek, szétfálló szobrok és faragványok. Magyarország, 1924. X. 21.
23. „Gyűrődéses” vagy „törés” szerkezetű-e talpunk alatt a föld? Magyarország, 1925. III. 6
24. Egy müncheni professzor új elmélete az emberiség származásáról Az „időbolyog” és a mítoszok jelentősége. Az Est, 1925. VIII. 18
25. Kalandozások az emberiség múltjában. Szabad Egyetem, II. 1925
26. A hőforrások életéről. Szabad Egyetem, 1925
27. Szemelvények a „fekete gyémánt” őstörténetéből. Szabad Egyetem, 1925
28. A leleplezett Atlantis. Szabad Egyetem, 1925
29. Ehető kővek. Szabad Egyetem, 1926
30. Fából szén. Szabad Egyetem, 1926
31. A korallok oceanográfiai jelentőségének újabb szempontjai. A Tenger 16, 1926
32. Új megismerések a tengerek fenéktérszínének vizsgálatához. A Tenger 17, 1927
33. Küzdelem a föld mélyén. Kincses Kalendárium, 1927 (Névtelen közlemény)
34. Tengermenedéktől a hegyóriásokig. A Tenger 17, 1927
35. A fagyból keletkezett világ. Kincses Kalendárium, 1928
36. A szágóvész alumínium. Kincses Kalendárium, 1928
37. Földtani Képek a Mecsek ősmúltjából. Mecsek Egyesület Évkönyve, 1931
38. Bauxit. Közgazdasági Encyklopédia, 1932
39. Az örökéletű varázsvessző. A Búvár, 1935
40. A kőszén igazi arca. A Búvár, 1935
41. A képzelet aranya. A Búvár, 1935
42. A radiogeológia tudományága. A Búvár, 1935
43. A toszkanai természetes gőz csodája. A Búvár, 1936
44. Tévolygések mecsekhegységi évnilliók forgatagában. A Búvár, 1936
45. A bányászat jogtalan vámszedői. A Búvár, 1936
46. Mikor a hegyek megindulnak. A Búvár, 1936
47. Sarkvidéki kőszénbányászat. A Búvár, 1936
48. Iparosodó tundrávidék. A Búvár, 1937
49. Öregszik-e a Föld? A Búvár, 1938
50. Őledékképződés a szelek szárnyán. Földt. Értesítő 7, 1942
51. A felsőgaljai kőfejtő földtani adottságai. Bány. és Koh. Lapok, 1948
52. Egyiptom. Földje geológus szemmel. Természettudomány 3, 1948
53. A földtan korszerű vizsgálatai. Természet és Technika, 1949
54. A földrétegek kovácsa. Természet és Technika, 1949
55. Az ősember bányászata. Természet és Technika, 1950
56. Elnöki megnyitó. Földtan Kézilöny 81, 1951
57. Elnöki megnyitó — Elnöki záróbeszéd. A MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl. V., 1951
58. A magyar ásványkincsek feltárása. MTA. Műsz. Tud. Oszt. Közl. 1951, Magyar Technika, 1951
59. Természet és kincseink: a bauxit. TTIT, Szakoszt. füzetek, 1954
60. Szaknyelvünk és a magyar helyesírás. Földtani Kézilöny 85, 1955
61. A magyar Alföld mélyszerkezete. Természet és Társadalom 114, 1955
62. Ósvilági tüzhányók a Mecsekben. TTIT, 1955
63. Az élet keletkezésének geopoézise. Természettudományi Kézilöny, 19
64. A földtörténet tanulságai. Természettudományi Kézilöny, 1958
65. Merre halad a tudomány? Természettudományi Kézilöny, 1961
66. A földtan tudományos művelése és a gyakorlati földtan. Földtani Kutatás V, 1, 1962
67. Fuchs Tivadar helye a magyar földtanban. MTA. Műsz. Jsz. Közleményei 36, kötet, 1—4. sz.
68. Az Akadémiai Föld- és Bányászati Osztály alakulásáról. Földtani Kutatás, 1963
69. Földtan emlékek, hasznos tanulságok. Földtani Kutatás, 1966
70. Életet hordozó meteorok, Világosság, 1967
71. Földtani Kutatómunka Ausztráliában. Földtani Kutatás X., 1967

III. Pedagógia—didaktika—oktatásügy

1. A német földtani oktatás tanulságai magyar egyetemek szemponyjából. Budapesti Szemle, 1912
2. A földtan és a középiskolai természetrajzoktatás. Magyar Pedagógia 21, 1912
3. A földtan tanítása magyar egyetemeken. Magyar Pedagógia 21, 1912
4. A földtan tanítás elmélete. Saját kiadás, Budapest, 1915
5. Nők az egyetemen. Nemzeti Nénevelés, 1915
6. Geológiai gyűjtemények. Pedagógiai Értesítő, 1916
7. Egyetemi nevelés, egyetemi pálya. Magyar Pedagógia, 1916
8. A földtan tanításáról. Pedagógiai Értesítő, 1916
9. A földtan és Géleánytan szerepe a budapesti egyetemen. Die Stellung der Geologie und Paläontologie auf der Universität Budapest. Földtani Kézilöny 47, 1917
10. A földtan a leányközépiskolákban. Földtani Kézilöny 48, 1918
11. A természettudományok egyetemi reformjának alapelveiről. Névtelenül. Természettudományi Kézilöny, 1919
12. Gazdaság-kulturális szervezkedés. Magyar Helikon, II. évf. 20. sz. 1921. X.
13. A területi épség pedagógiája. Magyar Helikon, II. évf. 21. sz. 1921. XI.
14. A gyakorlati földtan lényege és hazai teendői. Bány. és Koh. Lapok, 1927
15. Szélggyűzetek a természettudományok kongresszusához. Századunk I, 1928
16. Hivatásos tudományművelés és a numerus clausus. Auróra, 1920. évi december (Miskolcay Földtán álnév alatt)
17. A földtani gondolat. Földtani Értesítő, 1941
18. Fejlődés és forradalom. Irodalom és Tudomány, 1946
19. A földtani megismerés. Természettudomány, 1947
20. A magyar geológus-képzés kérdései. Földtani Értesítő, 1947
21. Tanévmegnyitó beszéd az 1948—49. tanévben. Kézirat
22. A földtan alsó és középfokú tanításának kérdése. Földtani Kézilöny 79, 1949

23. A szovjetgeológia példaadása. Magyar Földtani Társulat, 1949
24. Rektori tanévzáró beszéd 1950. június 26-án. Kézirat
25. Megjegyzések a geomorfológia mai alapkérdéseire. Földrajzi Értesítő, 1951
26. Geológusképzésünk a szovjetpedagógia mérlegén. Földtani Közöny 81, 1951
27. A földtani rejtélyek művelőinek figyelme. Földtani Közöny 82, 1952
28. A vulkanológia megjelölés értelmezése. Földtani Közöny 82, 1952
29. A kiválasztásról. Földtani Közöny 83, 1953
30. Egyetemi oktató-nevelő és tudományos munka a felszabadulás után. ELTE Évkönyve, 1955. Tankönyvkiadó, Budapest 1956
31. Az oktatás és oktatói magatartás nevelői kérdései. Előadás az Élet- és Földtudományi Kar 1955. nov. 25-i oktató ankétjén
32. Jegyzetek a földtan dialektikájához. Akadémiai Értesítő, 1955
33. Anyanyelvünk és egyetemi szaknyelvünk. Felsőoktatási Szemle 4, 1955
34. A földtan megismerés irányelvei. TIT Szakosztályi Füzetek, 1956
35. A szakmai hivatásra nevelés. Kézirat. ELTE Tudományos ülésszak, 1956
36. A földtani „zátony” és „szirt” fogalom. Földtani Közöny 86, 1956
37. A természettudományos tanárképzés. Felsőoktatási Szemle VII. 9. sz. 1958
38. Szaknyelvünk védelmében. Földrajzi Közlemények, 1959
39. A tanszervezés politikai tartalmáról. Felsőoktatási Szemle VIII. 9. sz. 1959
40. Természettudomány — természettudomány — természettudomány. Magyar Tudomány, 1960
41. Geológusképzésünk az oktatási reform mérlegén. Magyar Tudomány, 1961
42. Az egyetemi tankönyvekről. Felsőoktatási Szemle, 1961
43. A földtan természettudományos irányja és fejlődése. Magyar Tudomány, 1961
44. Az egyetemi doktori fokozat jelentősége a földtanban. Földtani Közöny 92, 1962
45. Földtani adatok Arany János jegyzeteiből. Földtani Közöny 1963, 93. k. 4. f.
46. Hozzászólás a MTA 1963. évi Nagygyűlés osztálytörténeti beszámolójához. MTA Műsz. Oszt. Közl. 33. K. 1—4. sz. 1964
47. Az Egyetemi geológus nevelés-oktatás hiányai—nehézségei. Felsőoktatási Szemle, 13. évf. 11. sz. 1964. p. 666—669

IV. Tudománytörténet. Életrajz. Nekrológ

1. A földtan és őslénytan mai állása. Budapesti Szemle, 1912
2. Koch Antal negyvenéves tanári jubileuma. Das vierzigjährige Dienstjubiläum von A. Koch. Földtani Közöny 42, 1912
3. Dr. KOCH Antal. Budapesti kir. magy. tud. egyet. Természettudományi Szövetség Évkönyve, VII—X. 1914.
4. RÓMAY Jácint, mint földtani író. Uránia, 1915
5. LÖRENTHELY Imre emlékezete. Emlékezések an Emerich Lörenthey. Földtani Közöny, 48, 1918
6. Ásvány- és földtani tér. A természettudományi Szövetség Kiadványai, 1919
7. A fővárosi múzeumról. Budapesti Hírlap, 1920. VI. 8
8. A fővárosi természettudományi múzeum szervezéséről. Az Újság 1921. VIII. 25
9. Temetik a professzort. KOCH Antal emlékezete. Budapesti Hírlap 1927. II. 10
10. Egy nagy magyar tudós halálához. Századunk 8, 1933
11. Magyar tudós magyar sorsa. Századunk 9, 1934
12. Nemzedékek szerepe a magyar földtani kutatásban. Földtani Értesítő 7, 1. sz. 1942
13. SZABÓ József és a hadi földtan. Földtani Értesítő 1942, 7 (6.) 3. sz.
14. A magyar hegyszerkezeti szemlélet fejlődése. Földtani Értesítő, 1942
15. Koreszmék a földtani szemléletben. Budapesti Szemle, 1942
16. Emlékezzünk KOCH Antalra. 1843—1927. Földtani Közöny 73, 1943
17. VIZER Vilmos emlékezete. Földtani Közöny 74/75, 1944/45—1947
18. LAMARCK helye a földtanban. Természettudomány, 1946
19. LAMARCK, mint meteorológus. Időjárás, 1946
20. Földtani kutatásaink az újjáépítést en. Bány. és Koh. Lapok 80, 1947
21. A földtan és őslénytan viszonyáról. Földtani Értesítő, 1947, 12. évf.
22. Egy különös tudománytörténeti tévedés. Földtani Értesítő, 1947, 12. évf. 3—4 sz.
23. A társadalmi médece földtani megismerése, Bány. és Koh. Lapok, 1948
24. Időszertei gondolatok. Földtani Értesítő, 1948
25. Flnöki megnyitó. Földtani Közöny, 1949
26. Évszázados geológus-évfordulók. Természet és Technika, 1949
27. Geológusképzésünk. Műszaki Szövetségi Értesítő, 1949
28. A természettudományi Társulat Tanácsköztársaság idején. Természet és Technika 108, 1949
29. Geológus-munka száz év előtt. Bányászati és Kohászati Lapok, 1950
30. LOMONOSZOV jelentősége a földtanban. Természet és Technika, 1950
31. A földtan viszonya a műszaki tudományokhoz. A MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl. I. évf. 1. sz. 1950.
32. Az egyetemi reform a földtörténeti fejlődés tükrében. Földtani Közöny, 1950
33. A százéves magyar földtan tudománypolitikai mérlege. Földtani Közöny, 1950
34. A háború alatt elhalt lengyel geológusok emlékezete. Földtani Közöny 80, 1950
35. Egységes földtani világkép. Földtani Közöny 80, 1950
36. A geológus LINNÉ. Földtani Közöny 81, 1951
37. A magyar földtan fordulata. Földtani Közöny 82, 1952
38. A geológus Leonardo da VINCI. Földtani Közöny 82, 1952
39. A földtan fejlődésének vázlata. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1953
40. A geológushivatás mintaképe. Földtani Közöny 83, 1953
41. A budapesti tudományegyetem földtani tanszékeinek százados története. ELTE Évkönyv az 1952/53. taévról, 1954
42. OBRUCSEV, a világ legidősebb geológus nagysága. Földtani Közöny 84, 1954
43. A műszaki tudománytörténet művelése. Elnöki megnyitó a Műsz. Tudománytört. Főbiz. 1955. márc. 10-i ülésén. Akadémiai Értesítő, 62, 1955
44. Földtan szakirodalmunk hagyomány-terheltsége. Földtani Közöny 85, 1955
45. A magyar földtan kezdetei. Magyar Tudomány, 1956
46. Társulatunk múltjából: A természettudományi Társulat a Tanácsköztársaság idején. Természettudományi Közöny, 1958. II
47. Elnöki záróbeszéd. Visszatekintés és előrenézés. Földtani Közöny 84, 1954

48. Visszatekintés. Elnöki megnyitó. Földtani Közlöny, 88, 1958
49. POTONÉ Henry emlékezete. Földtani Közlöny 89, 1959
50. Tudománytörténeti jegyzetek egy elkésett francia nekrológ nyomán. Földtani Közlöny 89, 1959
51. A Tanácsköztársaság múzeumpolitikai terveiről. Magyar Nemzet 1959. V. 29.
52. A Tanácsköztársaság múzeumpolitikája és a Természettudományi Múzeum. Magyar Nemzet 1959. VII. 9.
53. Természettudományi reformtörvények 1919-ben. Magyar Tudomány, 1959
54. Emlékezők dr. VENDL Aladár: A szászéves Magyarhoni Földtani Társulat története c. könyve nyomán. Földtani Közlöny 90, 1960
55. Cseológusok életkora. Földtani Közlöny 90, 1960
56. Emlékek a magyar földtan „forradalmi” tetteiről. Természettudományi Közlöny 1961
57. Elnöki megnyitó a SZABÓ József ünnepi emlék-közyűlésen. Földtani Közlöny 91, 1961
58. A nyolcvanéves PRINZ Gyula szerepe a magyar geomorfológiában. Földtani Közlöny 92, 1962
59. Egy kiváló magyar természetbúvár. Hetvenéves Dr. JABLONSKI Jenő. Magyar Nemzet, 1963. IX. 18.
60. Hivatástudat — hivatászeretet. Természettudományi Közlöny VII. (94) 1963
61. A magyar földtan útja SZABÓ József nyomában. Budapest Műsz. Egy. Közp. Könyvtára. Tudománytört. kiadványok 16., 1967
62. Vízföldtani adatok SZABÓ József működéséről. Hidrológiai tájékoztató, 1967
63. Tudománytörténeti jegyzetek PETTKO Jánosról. Bányászati Lapok 100. kötet, 1967
64. Földtani szakszövünk fejlődéstörténeti vázlata. Magyar Tudomány, 10. sz. 1967
65. A minisegély első erdélyi magyar oktatója. MTA Föld- és Bány. tudományok Oszt. Közl. I. 1967
66. Az első magyar ásványtan. Földtani Közlöny, 1968

V. Ismertetések, bírálatok

1. LAMBRECHT Kálmán: Az ősember. Századunk, 1926
2. PRINZ Gyula: Magyarország földrajza. Bány. és Koh. Lapok LIX., 1926
3. LAMBRECHT Kálmán: Az ősember elődei. Bány. és Koh. Lapok LXI., 1928
4. VITALIS István dr.: Magyarország szénelfordulásai. Bány. és Koh. Lapok, 1940
5. PEKÁR D. Bárá EÖTVÖS Loránd. Földtani Értesítő
6. A Geokémia úttörői. Természet és Technika, 1949
7. A Magyarhoni Földtani Társulat szerepe a tergvázalkodásban. Műszaki Értesítő 1949, 3. sz.
8. A szovjetgeológia ötvenes tervének általános tanulságai. Természet és Technika, 1949
9. Kína földtani nyersanyag kincsei. Természet és Technika, 1950
10. Az olajtermelés földtörténeti eloszlása. Földtani Közlöny 80, 1950
11. Magyarország földtani irodalma. Kézirat. Előadás a Magy. Földt. Társulat 1952. X. 12-i szakülésén
12. Szovjet üledékvizsgálatok tanulságai. Földtani Közlöny 82, 1952
13. A radioaktív abszolút földtani kormeghatározás kérdése. Földtani Közlöny 82, 1952
14. Nemzetközi Geokémiai Bizottság. Földtani Közlöny 83, 1953
15. Az ércékpződés és a regionális metallogenezis elméletéről a Szovjetunióban tartott konferenciáról. Földtani Közlöny 83, 1953
16. Szovjet akadémiai konferencia az üledékes kőzetekről és ásványi nyersanyagokról. Földtani Közlöny 83, 1953
17. A Smid-témet földtani jelentősége. A MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl. III. k. 4. sz. 1953
18. A franciáországi Földtani és Bányászati Központ feladata. Földtani Közlöny 84, 1954
19. A szocialista tanfelmorgalom Magyarországon. Felsőoktatási Szemle VII. 11. sz. 1958
20. ANDRÉASZKY G.: Sarmatische Flora von Ungarn. Ismertetés. Földtani Közlöny 89, 1959
21. MODELL, H.: Die tertären Najaden des ung. Beckens. Ismertetés. Földtani Közlöny 89, 1959
22. VADÁSZ E.: Magyarország földtana. Szerzői ismertetés. Magyar Nemzet 1960. VIII. 9.
23. Hozzászólás a „Beszámoló a Műszaki Tudományok Osztályának munkájáról” c. előadáshoz. A MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl. 31, 1—4 sz. 1962
24. LAMARCK és kora. Magyar Nemzet 1963. VII. 10. Földt. Közl. 94. k. I. f.
25. KUMMEL, B.: History of the Earth. An introduction to Historical Geology. Ismertetés. Földtani Közlöny 93, 1963
26. GUDON, P.: Courants magmatiques et évolution des continents. L'hypothese d'une érosion sous-crustale. Földt. Közl. 94. köt. 3. füz. p. 403—404. 1964
27. EÖTVÖS Loránd, a tudós és művelődéspolitikus írásából. Földt. Közl. 94. köt. 3. füz. p. 402—403. 1964.

VI. Vegyes újsághozsözlemények és kéziratok

1. Miért hagyták abba az angolok a Dunántúlon a petróleum-fúrásokat? Magyarország, 1924. VIII. 14.
2. A borsodi szénbányák alkonya. Magyarország, 1924. VIII. 17.
3. Az angol tudósok a Magyar Tudományos Akadémiahoz. Magyarország, 1924. VIII. 19.
4. Új igazgatót kap a Földtani Intézet. Magyarország, 1924. VIII. 23
5. Tizenkét milliórdot költ az állam a jövő évben a hasznosítható anyagok felkutatására. Magyarország, 1924. XII. 31
6. Kincserekes tudományos eszközökkel. Mindent tudok. Az Újság hetilapja. 1925. I. 17.
7. Az emberiség bálványa. Aranybányászat. Mindent tudok. Az Újság hetilapja. 1925. I. 31.
8. A legújabb afrikai óssarkány. Mindent tudok. Az Újság hetilapja. 1925. II. 14. II. évf. 7. sz.
9. Az egrí földregésről. Mindent tudok. Az Újság hetilapja. II. évf. 7. 1925. II. 14.
10. Ma már a tüzhányók ellen is lehet védekezni. Magyarország, 1925. III. 15
11. A jávai majomember. Pesti Napló 1925. III. 15.
12. A leigázott vulkáni erők. Pesti Napló 1925. IV. 12.
13. A hőforrások rejtelmes élete. Az Est, 1925. VIII. 2.
14. A dunántúli és alföldi földgázutatók tudományos eredményei. Pesti Napló, 1925. XI. 3.
15. Arany és ezüst a folyókban. Pesti Napló, 1925. XI. 24.
16. Üledékkutató-bizottság működése Amerikában. A Tenger, XVIII. 1928. 3—4. sz.
17. A Föld energiahelyzete az 1924. évi London-i First World Power Conference adatai nyomán. Elektrotechnika, 1929. VIII. 15.
18. A magyarországi olajkutatás kérdései és lehetőségei. The questions and possibilities of Hungarian oil exploration. Kézirat, 1935.
19. Az orosz földtani kutatások gyakorlati eredménye. Buvár, 1936. II.
20. Földtani kutatásaink új földadatai. Szabad Nép 1949. VI. 10
21. Tudomány és Béke (Békenyilatkozat az Egyetem 1949. IV. 16-án tartott békegyűlésen) Természet és Technika, 1949
22. Az aspiránsképzés jelentősége a műszaki tudomány fejlődésében. A jövő mérnöke, 1953

23. Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat. Népszava 1953
24. A tudomány és termelés kapcsolatának kérdéséhez. Hozzászólás HÉVESI Gy. 1953. V. 27-i előadásához. MTA Műsz. Tud. Osztályközlem. X. k. 1—2. sz. 1953
25. A földtani elmélet és gyakorlat kapcsolatáról. A MTA Műsz. Tud. Oszt. Közl. XIII. k. 1954
26. A magyar tudomány tíz szabad esztendeje. Néphadsereg, 1953. IV. 3
27. A magyar földtani tudomány örömmel vállalja a szocialista építés földadatait. Népszabadság, 1958. IV. 8.
28. Kormányzatunk józan és reális értelmiségi politikát folytat. Népszabadság, 1958. IV. 29.
29. A tudományos minősítések irányelveiről. Népszabadság, 1958. X. 11
30. A választásról — emlékek nyomán. Magyar Nemzet, 1958. X. 19.
31. A MTA Műsz. Tud. Osztályán a minősítési oklevelek kiosztásával kapcsolatosan elhangzott ünnepi beszéd. Kézirat, 1958
32. Fővárosi természeti múzeumot Magyar Nemzet, 1960. I. 31.
33. A barátság szerződése. Népszabadság, 1960. II. 18.
34. A fővárosi Természettudományi Múzeum kérdése. Magyar Nemzet, 1961. II. 8.
35. A világ műszaki múzeumai. Magyar Nemzet, 1961. V. 3.
36. Szovjetbarátságunk mérlege. Szovjet Híradó, 1961. V. 24.
37. Szerves élet nyomai meteoritokban. Magyar Nemzet, 1962. V. 30.
38. Interjú „A Világosság kérdez” címen. Világosság 10, III. évf. 1962
39. Földrajz és földismeret. Magyar Nemzet, 1963. IV. 20.
40. Jövő fejlődésünk útján. Magyar Nemzet, 1963. V. 8.
41. Francia professzor a magyar bauxitkutatásról. Magyar Nemzet, 1963. V. 22.
42. A magyar bauxit románcja. Magyar Nemzet, 1963. VII. 24.
43. Hegyomlás és embervédelem. Magyar Nemzet, 1963. X. 23.
44. Magyarország legősibb földtani rétegei. Magyar Nemzet, 1963. X. 30.
45. Beköszöntő — A világ műszaki múzeumai. Technikatörténeti Szemle, 1962. 1—2. sz. (1963)
46. A meteoritok szerves életnyom kérdése. Magyar Nemzet, 1963. XII. 31.
47. Az újból leleplezett Atlantisz. Magyar Nemzet, 1964. I. 19.
48. Magyarország földtana — oroszul. Magyar Nemzet, 1964. V. 1.
49. Dunaújváros történeti képe. Magyar Nemzet, 1964. VII. 26.
50. Háború — földtan — béke. Magyar Nemzet, 1964. VIII. 9.
51. Fővárosi kultúrfejlődésünk hiányai. Magyar Nemzet, 1964. IX. 11.
52. Sztálin és a magyar tudomány. Tudományegyetem, 1953. III. 17.
53. „Egy világnak kellett összeomlania”. Magyarország, 1957. V. 15. és Felsőoktatási Szemle, 1957. VII. 1—2. sz.
54. Leglényesebb: az egyes szakmákon, tudományágakon belüli őszinte, termékeny kapcsolat. Népszabadság 1957. VI. 15.
55. Merre halad a tudomány? Természettudományi Közlöny, 1961. V.
56. Szovjet-barátságunk mérlege. Szovjet híradó, 1961. XII. 17. V. évf. 24. sz.
57. A magyar földtan híre a nagyvilágban. Magyar Nemzet, 1964. XII. 13.
58. Magyarország földtana — oroszul. Magyar Nemzet, 1965. II. 21.
59. Országos Műszaki Múzeum, Magyar Nemzet, 1965. III. 7.
60. A Természettudományi Múzeum fejlődése. Magyar Tudomány 3. f. 1965. III.
61. Nők a magyar földtanban. Magyar Nemzet, 1965 június 6.
62. Mi okozta a pusztító gleccser-omlást. Magyar Nemzet, 1965. IX. 5.
63. Az atomerő békés felhasználása megoldja a világ vízgondjait. Magyar Nemzet, 1965 X. 24.